

8e Directie Afdeling 81 328/RR
3e Directie Afdeling 32 LDW/OV

OMZENDBRIEF 10-03-1992

▪ Aan de Besturen van de Polders en de Wateringen van de provincie

▪ Aan de Colleges van Burgemeester en Schepenen van de Steden en Gemeenten in de Provincie

ONBEVAARBARE WATERLOPEN BEGRIP BEDDING – EIGENDOMSSTATUUT

Mevrouwen, Mijne Heren

Zowel wat de draagwijdte van het begrip 'bedding' van een onbevaarbare waterloop betreft als wat het eraan verbonden eigendomsstatuut aangaat blijken er nogal wat uiteenlopende interpretaties en standpunten te bestaan.

In een poging om in dit verband meer duidelijkheid en uniformiteit te brengen heb ik het initiatief tot onderhavige omzendbrief genomen.

Voor wat het begrip 'bedding' van een onbevaarbare waterloop betreft leert een nazicht van de heersende rechtsleer en rechtspraak en van de documenten van de Kamer, Senaat en Vlaamse Raad dat vrijwel overal een gelijkaardige interpretatie wordt gegeven.

Alle geraadpleegde bronnen definiëren in min of meer dezelfde bewoordingen de bedding als de oppervlakte die gevormd wordt door de bodem en het gedeelte van de oevers van de waterloop gelegen beneden de hoogste grens die door het stromend water bereikt kan worden zonder te overstromen.

Deze definitie stemt trouwens overeen met de criteria die, bij het opmaken van de beschrijvende tabellen van de atlas der onbevaarbare waterlopen, werden in acht genomen bij het bepalen van 'de opgenomen kruinbreedte'.

Bij de verkoop van de verlaten bedding van een afgeschafte onbevaarbare waterloop kan derhalve als breedte van de bedding in grondplan de in de beschrijvende tabellen als 'opgenomen kruinbreedte' genoteerde waarde worden gehanteerd.

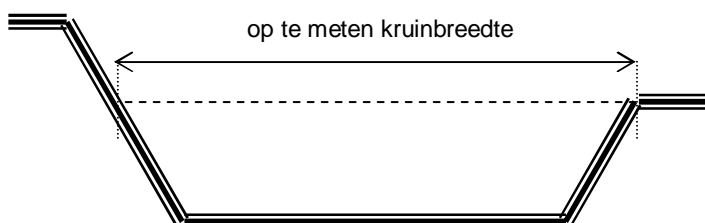
In de beschrijvende tabellen van de atlas opgemaakt ingevolge de wet van 15 maart 1950 is deze informatie te vinden in kolom 5. In de tabellen bij de oude atlas opgemaakt ingevolge de wet van 7 mei 1877 dient kolom 14 te worden geraadpleegd. In geval van tegenstrijdigheid tussen de gegevens van de oude en de nieuwe atlas, dienen die van de nieuwe atlas in aanmerking te worden genomen.

In de atlas der onbevaarbare waterlopen zijn uiteraard slechts de waarden voor een beperkt aantal dwarsprofielen opgenomen. Voor het berekenen van de 'beddingbreedte' in tussenliggende profielen kan er in de regel van worden uitgegaan dat de breedte lineair varieert tussen de in de atlas vermelde waarden.

Ook in geval het gaat om de verkoop van een d.m.v. buizen of kokers overwelfde verlaten bedding, geldt de in de atlas vermelde kruinbreedte als beddingbreedte.

Bovenstaande regels zijn echter slechts algemene richtlijnen. De toestand op het terrein kan uiteraard in uitzonderlijke gevallen aanleiding geven tot de keuze van meer evidente oplossingen.

Voor die waterlopen die voor het eerst geklasseerd werden ingevolge de Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen of voor de naderhand nog geklasseerde waterlopen, waarvoor m.a.w. geen beschrijvende tabellen bestaan, geldt mijns inziens de ter plaatse opgemeten kruinbreedte van de bedding. De opmeting dient dan te gebeuren op het niveau aangeduid op het geïdealiseerd profiel, voorgesteld in onderstaande figuur. Eenzelfde redenering is van toepassing op de polderwaterlopen waarvoor nooit tabellen werden opgemaakt.

Voor wat dan het eigendomsstatuut van de bedding betreft, dient vooreerst een onderscheid gemaakt te worden tussen waterlopen gelegen buiten de omschrijving van Polders en Wateringen en waterlopen gelegen binnen de omschrijving ervan.

Voor eerstgenoemde waterlopen kan verwezen worden naar de Wet d.d. 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen die onder artikel 16 – 1° lid bepaalt dat de bedding van een onbevaarbare waterloop geacht wordt toe te behoren aan het Rijk (thans Gewest), aan de Provincie die belast is met de ruimings-, onderhouds- en herstellingswerken of aan de gemeente, naargelang het een waterloop van de eerste, van de tweede of van de derde categorie betreft. Er wordt m.a.w. een wettelijk weerlegbaar vermoeden van eigendom gehanteerd.

De bedding van de niet-geklasseerde onbevaarbare waterlopen wordt op grond van een constante rechtspraak geacht deel uit te maken van het privaat domein van de Staat.

Betreffende de waterlopen gelegen binnen de omschrijving van Polders en Wateringen meen ik het volgende te kunnen stellen.

Voor de waterlopen die in eerste categorie geklasseerd zijn, bestaat het vermoeden van eigendom ten voordele van de Staat, thans het Gewest, vermits de wet op de onbevaarbare waterlopen d.d. 28 december 1967 voor deze waterlopen blijft gelden en deze wet (cfr. supra) dit wettelijk vermoeden heeft ingevoerd.

Voor de onbevaarbare waterlopen van 2e, 3e en zgn. 4e categorie (dit zijn de waterlopen die door de Algemene Vergadering op de lijst van de polder/watering-waterlopen werden geplaatst) bestaat dit wettelijk vermoeden niet.

Door het provinciebestuur wordt reeds jaren de stelling verdedigd en toegepast dat er een vermoeden van eigendom bestaat ten voordele van de polders of wateringen, tenzij

het tegendeel blijkt uit enig teken of titel. Het is immers zo dat heel wat waterlopen indertijd door toedoen van deze besturen werden aangelegd.

Bovendien vormt het beheer van de onbevaarbare waterlopen van 2e, 3e en zgn. 4e categorie een wezenlijk onderdeel van de opdracht die de wetgever aan polders en wateringen heeft toegewezen, en is het aankleven van de stelling dat deze besturen de vermoedelijke beddingeigenaar zijn, slechts een logisch doortrekken van het in de wet van 28.12.1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen ingevoerde algemeen principe dat de beheerder ook geacht wordt eigenaar te zijn.

Zoals trouwens reeds gezegd, mag evenwel niet uit het oog verloren worden dat hetgeen hier werd gesteld i.v.m. het eigendomsstatuut als een weerlegbaar vermoeden geldt d.w.z. een vermoeden tot het bewijs van het tegendeel wordt geleverd. Dit bewijs kan o.a. gevormd worden door een eigendomstitel die door een particulier wordt voorgebracht, door een ruilverkavelingsakte die de bedding aan een ander openbaar bestuur toewijst, door een onteigeningsakte, e.d.

De Gouverneur,

Herman Balthazar